Provincie Antwerpen

Nota aan: Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn van het Vlaams Parlement

Datum: 15 maart 2016

Van: mevrouw Cathy Berx, gouverneur van de provincie Antwerpen

Onderwerp: **"Hoorzitting gevolgen gebod op onverdoofd slachten buiten de erkende slachthuizen"**

Samenvatting voorbereiding Offerfeest 2015

Eind mei 2015 maakte Vlaams minister voor Dierenwelzijn Ben Weyts de definitieve richtlijnen voor religieuze slachtingen bekend. Daarop schreef de minister ook alle Vlaamse provinciegouverneurs aan met de vraag om – in samenwerking met o.a. de lokale besturen, de moslimgemeenschap en de slachthuizen – de organisatie van het Offerfeest 2015 in goede banen te leiden.

Om na te gaan hoe er samen werk gemaakt kan worden van een correcte toepassing van de nieuwe instructies, en om een vlot verloop van het Offerfeest in de provincie Antwerpen te garanderen, organiseerde ik verschillende provinciale overlegmomenten. Tijdens de overlegmomenten zochten tal van partijen in overleg met vertegenwoordigers van de Moslimgemeenschappen naar oplossingen en mogelijkheden om tijdens het komende Offerfeest voldoende slachtcapaciteit te garanderen. Het beoogde en voornaamste doel van deze bijeenkomsten was om het Offerfeest een feest te laten zijn voor iedereen, en dit conform alle internationale, federale en Vlaamse regelgeving ter zake, met respect voor de grondwettelijk en internationaalrechtelijk gewaarborgde vrije belijdenis van godsdienst of levensovertuiging en rekening houdend met dierenwelzijn.

Hiervoor nodigde ik zo breed mogelijk alle betrokkenen uit:

- het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV);
- het Vlaams Agentschap Integratie en Inburgering;
- de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG);
- vertegenwoordigers van de moslimgemeenschappen;
- vertegenwoordigers van de slachthuizen uit de provincie;
- het kabinet van minister Ben Weyts;
- diensten verantwoordelijk voor milieuvergunningen;
- DirCo Antwerpen en verbindingsambtenaar bij de Gouverneur
- Lokale politie centrumsteden
- Gedeputeerden van de provincie Antwerpen
- Alle burgemeesters > hun bevoegde schepen of betrokken ambtenaren
- …

Een eerste overleg vond plaats op 22 juni 2015, vervolgens op 14 juli en op 2 september 2015. In november kwamen we nog een keer samen om het verloop van het Offerfeest te evalueren.

Voor deze overlegmomenten en de voorbereidingen kon ik ten alle tijden beroep doen op de expertise en de inzet van velen: het FAVV afdeling Antwerpen, mevrouw Els Vanautryve van het kabinet van minister Ben Weyts, tal van enthousiaste ambtenaren van de lokale, provinciale en Vlaamse overheden, heel wat vertegenwoordigers van de gemeenschappen die constructief meewerkten aan oplossingen, de politiediensten… Ik wil iedereen die de overlegmomenten bijwoonde, dan ook nog eens uitdrukkelijk danken voor hun zeer gewaardeerde bijdrage en inzet.

Lessons learned en aanbevelingen voor het verloop van de voorbereidingen van het Offerfeest in september 2016

1. Overleg op provinciaal niveau

De situatie is per provincie erg verschillend. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de samenstelling van de gemeenschappen en hun respectieve religieuze tradities (bijvoorbeeld de verschillen tussen inwoners van Turkse of Marokkaanse origine m.b.t. het slachten van runderen/kalveren). In sommige provincies wonen de gemeenschappen erg verspreid over de provincie, in andere provincies net niet. Ook de aanwezigheid van slachthuizen (aantal, hun slachtcapaciteit, het al dan niet slachten van schapen,…) varieert sterk in elke provincie.

Tijdens het evaluatieoverleg is duidelijk naar voren gekomen dat het samenbrengen van alle betrokken partijen heel wat problemen op het terrein vermeden heeft. Volgens dr. Jos Dusoleil van het FAVV: "Dergelijk initiatief was en blijft nodig, in het bijzonder ook op het vlak van informatiedoorstroming." Tijdens de overlegmomenten kwamen bovendien vaak ook erg praktische knelpunten aan bod, waarop zo tijdig een antwoord gezocht en gegeven kon worden (bv. met betrekking tot de richtlijnen over het gekoeld transport van de karkassen).

AANBEVELING: Ook naar aanloop van het Offerfeest 2016 op provinciaal niveau alle actoren samenbrengen. Zo kan er eenduidige en heldere informatie verschaft worden, kunnen knelpunten tijdig gedetecteerd én weggewerkt worden. Zo is ook de kans op een gezamenlijk draagvlak veel groter, en komt een breed overleg de transparantie ten goede.

2. Slachtcapaciteit verhogen

Ter voorbereiding van het Offerfeest 2015 hebben we voornamelijk ingezet op het vergroten van de slachtcapaciteit in onze provincie. Al gauw werd duidelijk dat de in de provincie Antwerpen beschikbare slachtcapaciteit voor schapen die voldoet aan de internationale, federale en Vlaamse regelgeving ter zake, erg ontoereikend was.

AANBEVELING: Ten volle inzetten op het verwezenlijken van voldoende slachtcapaciteit die voldoet aan alle regelgeving. Dit houdt in dat enerzijds de slachtcapaciteit in de reguliere slachthuizen maximaal benut wordt. Ook goede afspraken over het tijdsframe waarbinnen geslacht kan worden zijn belangrijk, waarbij uiteraard rekening gehouden wordt met de wetgeving inzake alsook de religieuze voorschriften die hierover gelden.

Anderzijds moeten we opnieuw bekijken hoe we aanvullend voor de periode van het Offerfeest bijkomende slachtcapaciteit kunnen voorzien. Hiervoor kunnen de voorbeelden in Genk en Beringen – een slachtvloer die een volwaardige erkenning als slachthuis met een tijdelijke uitbating krijgt- een inspiratie zijn.

3. Goede en vlotte organisatie gemeenschappelijk vervoer van karkassen

Minister Borsus bezorgde de provinciegouverneurs op 18/08/2015 een instructie van het FAVV: "Gemeenschappelijk transport van particuliere schapenkarkassen vanuit een slachthuis naar "verdeelplaatsen" naar aanleiding van het offerfeest." De instructie kwam tegemoet aan een aantal vragen gesteld n.a.v. ons provinciaal overleg van 14/07/2015.

AANBEVELING: Ook voor het Offerfeest 2016 tijdig bekijken hoe het transport zo efficiënt mogelijk georganiseerd kan worden, en of er opnieuw een uitzondering kan toegestaan worden voor de periode van het Offerfeest. Dit komt de slachtcapaciteit in de erkende slachthuizen ten goede.

4. Voorgestelde alternatieven

Tijdens de overlegmomenten meermaals de alternatieven besproken die ook door minister Ben Weyts naar voren zijn geschoven. Het gaat om volgende voorstellen:

- Slachten met voorafgaande verdoving
- Het schenken van een gift
- Spreiden van de slachtingen over de duur van het Offerfeest
- Vooraf bestellen van vlees geslacht volgens de voorschriften
- Een rund slachten in plaats van een schaap

Tijdens de voorbereidingen in 2015 lag de discussie over deze alternatieven erg gevoelig, mede door de erg gepolariseerde situatie.

AANBEVELING: Het lijkt me zinvol en nodig dat het debat hierover opnieuw opgestart wordt. Ik hoop bovendien dat de gemeenschap bereid is om met zeer open vizier en de grootste onbevangenheid de buitenlandse praktijken te bestuderen. Ik reken daarbij in de mate van het mogelijke op beproefde, aanvaardbare en aanvaarde pragmatiek geïnspireerd door goede praktijken hier en elders.

5. Investeer in goede en overzichtelijke informatiebrochures

De stad Mechelen maakt jaarlijks een heldere brochure met alle info over het offerfeest. Zij hebben o.a. aandacht voor het verdoofd slachten, het verbod op thuis slachten en de mogelijke alternatieven. Deze brochure heb ik met aandacht doorgenomen, en kan ik ten zeerste als leidraad aanbevelen voor andere steden en gemeenten. Als deze brochure voldoende en tijdig verspreid worden binnen de moslimgemeenschap (bv. via de moskeeën) dan krijgt iedereen dezelfde info, en wordt iedereen duidelijk en helder geïnformeerd. Zeker met de aangepaste regelgeving in het achterhoofd, geen overbodige luxe.

AANBEVELING: zorg voor een goede overzichtelijke brochure met alle info over het Offerfeest (verloop, contactpersonen, een FAQ, handhaving, regelgeving,…) op lokaal niveau.

Algemene beschouwing

Tijdens de evaluatievergadering kwam duidelijk naar voren dat het Offerfeest 2015 door de moslimgemeenschap niet als goed verlopen werd beschouwd.

Het Offerfeest moet een feest zijn voor iedereen en dit conform alle internationale, federale en Vlaamse regelgeving ter zake, met respect voor de grondwettelijk en internationaalrechtelijk gewaarborgde vrije belijdenis van godsdienst of levensovertuiging en rekening houdend met dierenwelzijn. Dat moet de ambitie zijn voor 2016